

Commissie voor de
milieueffectrapportage

Van Averijhaven tot Energiehaven IJmuiden

Advies over reikwijdte en detailniveau van het milieueffectrapport

18 juni 2020 / projectnummer: 3466

1 Advies voor de inhoud van het MER

Het Havenbedrijf Amsterdam, de Zeehaven IJmuiden, de gemeente Velsen en de provincie Noord-Holland willen, in samenwerking met Tata Steel, de Averijhaven¹ in IJmuiden en het direct aangrenzende opslagterrein van Tata Steel herontwikkelen tot Energiehaven. Zij willen hier:

- een bedrijventerrein van ongeveer 16 hectare realiseren om bouw en onderhoud van windparken op zee te faciliteren;
 - een lichterlocatie² realiseren waarlangs doorgaand scheepvaartverkeer op een veiliger wijze kan passeren;
 - het bestaande baggerdepot opvullen met staalslakken³;
 - de bestaande aanlegsteiger bij Tata Steel vervangen door een binnenvaartkade.
- Voordat de gemeenteraad over het hiervoor benodigde bestemmingsplan besluit, worden de milieugevolgen onderzocht in een milieueffectrapport (MER). De gemeente Velsen heeft de Commissie gevraagd te adviseren over de inhoud van het op te stellen MER.

Essentiële informatie voor het MER

De Commissie beschouwt de volgende punten als essentiële informatie in het MER. Dat wil zeggen dat voor het meewegen van het milieubelang in het besluit over het bestemmingsplan het MER in ieder geval onderstaande informatie moet bevatten:

- de doelen van het project en de randvoorwaarden waarbinnen het moet worden uitgevoerd;
- de verschillende varianten voor het project met minder negatieve gevolgen voor de leefomgeving die zijn overwogen om te komen tot een voorkeursalternatief en waarom deze zijn afgefallen;
- de ontsluiting van het terrein op de openbare weg, om de effecten van het wegverkeer op de omgeving te kunnen bepalen;
- de inrichting van het bedrijventerrein en de kades waaruit duidelijk blijkt welke activiteiten waar kunnen plaatsvinden;
- de mogelijke andere invulling van het bedrijventerrein dan het faciliteren van de bouw van offshore windparken, zodat ook de effecten van die andere invulling in beeld komen;
- een milieuvergelijking van het gehele project met de feitelijke, huidige situatie en met de situatie dat de bestaande lichterlocatie naar de Averijhaven is verplaatst. Zo is voor de omgeving duidelijk wat er gaat veranderen en hoe dat verschilt van de terugvaloptie voor het project (verplaatsing van de lichterlocatie naar de Averijhaven);
- de kwaliteit van de staalslakken die worden gebruikt voor de ophoging van het terrein en van de mogelijke beperkingen die hieruit volgen;
- de effecten van het project voor de leefomgeving en van maatregelen die negatieve effecten kunnen verminderen en kansen om positieve effecten te versterken, zowel tijdens de aanleg als bij het gebruik.

¹ De Averijhaven is in 1967 aangelegd om schepen die averij hadden opgelopen op te vangen zonder de andere scheepvaart te hinderen. De haven is 1991 afgesloten en in gebruik genomen als baggerdepot.

² Lichten is het gedeeltelijk overslaan van de lading van grote schepen in kleinere schepen, zodat de grotere schepen minder diep komen te liggen en verder kunnen varen naar Amsterdam. Vanwege de veiligheid van tunnels onder het Noordzeekanaal mogen schepen niet te diep liggen.

³ Staalslakken zijn een steenachtig restproduct van de staalproductie. Stoffen uit vloeibaar ruwijzer die onbruikbaar zijn voor staal worden bij verhitting gescheiden en vormen samen met kalk de staalslak.

Besluitvormers en insprekers lezen in de eerste plaats de samenvatting van het MER. Daarom verdient dit onderdeel bijzondere aandacht. De samenvatting moet als zelfstandig document leesbaar zijn en een goede afspiegeling zijn van de inhoud van het MER.

In de volgende hoofdstukken beschrijft de Commissie in meer detail welke informatie het MER moet bevatten. De Commissie bouwt in haar advies voort op de notitie reikwijdte en detailniveau (NRD).⁴ Dat wil zeggen dat ze in dit advies niet ingaat op de punten die naar haar mening daarin voldoende aan de orde komen.

Figuur 1: Voorgestelde inrichting Energiehaven. Bron: NRD, blz. 12

Achtergrond

In 2016 is een bestemmingsplan opgesteld om het baggerdepot te ontmantelen en de bestaande lichterlocatie vanwege de scheepvaartveiligheid te verplaatsen naar de Averijhaven. Voordat de werkzaamheden zijn gestart, is vraag ontstaan naar een bedrijventerrein met kade voor de bouw en het onderhoud van windparken op zee. Om dit mogelijk te maken, is een nieuw bestemmingsplan nodig. Het bestemmingsplan is project-m.e.r.-plichtig omdat het gaat om de aanleg van een haven voor schepen van meer dan 1350 ton (categorie C4 van de bijlage bij het Besluit m.e.r.). Omdat waarschijnlijk een Passende beoordeling moet worden opgesteld, geldt ook een plan-m.e.r.-plicht. Daarom is besloten een gecombineerd plan-/project-MER op te stellen.

Waarom een advies?

De onafhankelijke Commissie m.e.r. is bij wet ingesteld en adviseert over de inhoud en de kwaliteit van het MER. Zij stelt voor ieder project een werkgroep samen van onafhankelijke deskundigen. De Commissie schrijft geen milieueffectrapporten, dat doet de initiatiefnemer. Het bevoegd gezag – in dit geval de gemeenteraad van Velsen – besluit over het bestemmingsplan.

De samenstelling en de werkwijze van de werkgroep van de Commissie en verdere projectgegevens staan in bijlage 1 van dit advies. U vindt de projectstukken die bij het advies zijn gebruikt door nummer 3466 op www.commissiemer.nl in te vullen in het zoekvak.

⁴ Van Averijhaven tot Energiehaven IJmuiden, Notitie Reikwijdte en Detailniveau voor de m.e.r.-procedure voor de bestemmingsplanwijziging, RHDHV, 5 december 2019.

2 Achtergrond, doel, beleid en besluiten

2.1 Achtergrond en doel

De toenemende container- en cruisevaart was in 2007 aanleiding voor een onderzoek naar de nautische veiligheid van de lichterfaciliteit in het Noorderbuitenkanaal. Een voorwaarde voor de geplande opening van de nieuwe zeesluis in IJmuiden in 2022 is de verplaatsing van de huidige lichterlocatie om tweerichtingsverkeer in het Noorderbuitenkanaal mogelijk te maken.⁵ Daarom is in 2016 een bestemmingsplan opgesteld om een insteekhaven met lichtervoorziening te maken op de locatie van het baggerdepot Averijhaven.

Voordat de werkzaamheden zijn gestart, is echter marktvaart ontstaan naar een bedrijventerrein met kade ten behoeve van de bouw en het onderhoud van windparken op zee. Havenbedrijf Amsterdam, Zeehaven IJmuiden, gemeente Velsen en Provincie Noord-Holland willen dit in samenwerking met Tata Steel mogelijk maken.

Het doel van dit project is om circa 16 hectare bedrijventerrein met kade aan te leggen, waarvan ongeveer een derde deel op het terrein van Tata Steel dat op dit moment in gebruik is voor de opslag van grondstoffen.

Het is nog steeds de bedoeling om het baggerdepot te ontmantelen zoals in het geldende bestemmingsplan is voorzien. Het project mag de ontmanteling niet onmogelijk maken. Als gevolg van het project is een andere lichterlocatie nodig dan de huidige en dan de locatie die in het bestemmingsplan in 2016 is vastgesteld.

Maak in het MER tegen bovenstaande achtergrond duidelijk wat precies het doel is van het project, wat een gevolg daarvan of een autonome ontwikkeling is. Beschrijf hoe de gestelde doelen de keuze en de afbakening van de alternatieven bepalen.

2.2 Beleidskader

Paragraaf 4.1 van de NRD geeft een volledig overzicht van de beleidskaders die voor dit project relevant zijn. Maak in het MER duidelijk of het project kan voldoen aan de randvoorwaarden die hieruit voortkomen.

2.3 Te nemen besluit(en)

De m.e.r.-procedure wordt doorlopen voor het bestemmingsplan. Daarnaast zullen andere besluiten genomen worden voor de realisatie van het voornemen. Paragraaf 4.2 geeft een duidelijk overzicht over welke mogelijke besluiten het gaat en wie daarvoor het bevoegde gezag is. Neem deze op in het MER en geef aan wat globaal de tijdsplanning is.

⁵ Zie de NRD, blz. 18.

3 Voorgenomen activiteit en alternatieven

3.1 Algemeen

Het project beoogt 16 hectare bedrijventerrein met kade mogelijk te maken op de plek van de Averijhaven. Hiervoor moet het volgende gebeuren:

- opvullen van het lege baggerdepot met staalslakken om een bedrijventerrein aan te leggen;
- aanleg van een bedrijventerrein voor het faciliteren van de bouw (en onderhoud) van windparken op zee;
- aanleg van 720 meter kade, waarvan 200 meter heavy-dutykade, 380 meter standaard kade (waterdiepte van 10 meter) en 140 meter kade voor binnenvaartschepen;
- verplaatsen van de bestaande lichterlocatie naar een meer oostelijk gelegen locatie (zie figuur in dit advies).

Het westelijke deel van het terrein ligt op de plek van het baggerdepot, het oostelijke deel op het terrein van Tata Steel. Dit laatste mag van Tata Steel minimaal 20 jaar voor het project gebruikt worden. Een kleine strook en kade in het oostelijke deel van het terrein blijven in gebruik van Tata Steel voor het laden en lossen van grond- en afvalstoffen. Voor het oostelijke deel is volgens de NRD geen aanpassing van het bestemmingsplan nodig.⁶ Dit is opvallend omdat een verplaatsing van de kadelijnen en verwijdering van de huidige aanlegsteiger is voorzien en functies zullen veranderen (van bedrijventerrein naar water). Ook is uit de NRD (en bijvoorbeeld het daaruit overgenomen figuur 1 van dit advies) niet af te leiden welk deel van het terrein in gebruik van Tata Staal blijft en welk deel vrij uitgifbaar zal zijn. Maak daarom in het MER, met een kaart, inzichtelijk wat de verschillende deelgebieden zijn en in hoeverre het voorgenomen gebruik ervan past binnen het geldende bestemmingsplannen dan wel dat er (toch) nog aanpassing nodig is.

Ga ook in op de niet m.e.r.-plichtige ontwikkelingen die het bestemmingsplan mogelijk maakt voor zover deze onderdelen aanzienlijke milieugevolgen hebben, al dan niet in cumulatie met de aanleg van de haven.

3.2 Staalslakken

Voor de herontwikkeling van de Averijhaven tot Energiehaven is het voornemen om het toekomstige bedrijventerrein op te hogen met staalslakken die vrijkomen binnen het werk en met nieuwe staalslakken gelegen op het terrein van Tata Steel.

Ga voor het voorgenomen hergebruik van vrijkomende staalslakken in het MER in op de volgende aspecten:

- Voldoet hergebruik van staalslakken aan de kaders van artikel 29, eerste lid, onder c, van het Besluit bodemkwaliteit (Bbk)?
- Welke kwaliteitsgegevens zijn beschikbaar over de te hergebruiken staalslakken?
- Welke beperkingen volgen uit de kwaliteitsgegevens?

Beschrijf daarnaast de kwaliteit van de nieuwe staalslakken die gebruikt zullen worden en toets deze aan de eisen uit het Bbk. De Commissie verwacht overigens dat de nieuwe staalslakken aan deze eisen voldoen, omdat al eerder staalslakken zijn gebruikt en op

⁶ Zie de NRD, blz. 10.

voorhand geen reden is om aan te nemen dat de kwaliteit is verslechterd. Mocht blijken dat onvoldoende staalslakken beschikbaar zijn om het depot te vullen, beschrijf dan in het MER welk ander materiaal hiervoor wordt gebruikt.

Besluit bodemkwaliteit

De NRD stelt dat de staalslakken uit de huidige ringdijken binnen de kaders van art. 29, eerste lid, onder c, van het Bbk kunnen worden hergebruikt.⁷ Dat artikel stelt dat de samenstellings- en emissiewaarden van de toe te passen bouwstof niet hoeven te worden bepaald en geen milieuhygiënische verklaring nodig is bij het zonder bewerking opnieuw onder dezelfde condities toepassen van bouwstoffen, waarvan de eigendom niet wordt overgedragen. Laat zien of het hergebruik van de staalslakken zonder bewerking, zonder overdracht van eigendom en onder dezelfde condities plaatsvindt. Neem hierbij mee dat wisseling tussen zuurstofrijke en zuurstofarme omstandigheden het emissiegedrag van bouwstoffen ongunstig kan beïnvloeden.

Als bekend is of had kunnen zijn dat de te hergebruiken bouwstoffen mogelijk niet aan de eisen van het Bbk kunnen voldoen, dan mogen ze niet zo maar hergebruikt worden.⁸ Laat daarom zien in hoeverre de staalslakken aan de geldende milieueisen voldoen.

Kwaliteitsgegevens te hergebruiken staalslakken

De vraag of de staalslakken hergebruikt kunnen worden voor de ophoging van het bedrijfsterrein kan niet los gezien worden van de milieuhygiënische kwaliteit van de staalslakken. Tabel 2.1 van bijlage 2 van de NRD geeft een historisch overzicht van het gebruik van de staalslakken en gaat daarbij ook in op de beschikbare kwaliteitsgegevens. Paragraaf 2.1.2 van bijlage 2 van de NRD stelt dat de partij staalslakken van de ringdijk en drempel als één partij “niet vormgegeven bouwstoffen” kunnen worden gezien en voldoen aan de huidige samenstelling en emissie-eisen uit het Bbk. Het Bbk kent voor bouwstoffen echter twee verschillende eisen:

- Een eis voor niet vormgegeven bouwstoffen. Als hieraan wordt voldaan, is toepassing zonder beperking mogelijk.
- Een eis voor IBC bouwstoffen.⁹ Als de samenstelling of emissie niet voldoet aan de eis voor niet vormgegeven bouwstof, wordt getoetst aan de eis voor IBC-bouwstoffen (de toegestane samenstelling en emissie ligt hiervoor hoger). Als hieraan wordt voldaan, dan is toepassing vanwege de mate van emissie alleen mogelijk met isolatie-, beheers-, en controlemaatregelen waarvoor aanvullende eisen gelden.

De Commissie constateert dat voor het geldende bestemmingsplan voor de lichterlocatie in de Averijhaven bodemonderzoek is gedaan. Dat onderzoek maakt onderscheid tussen staalslakken boven¹⁰ en onder¹¹ het waterpeil. De eerste groep staalslakken voldoet aan de eisen voor niet-vormgegeven bouwstoffen en kan op basis van dat onderzoek toegepast worden. De tweede groep is geclassificeerd als IBC-bouwstof op basis van de verhoogde emissie voor de stof Chloride. Het is niet duidelijk of de staalslakken in de toekomst nog in direct contact kunnen komen met zeewater. Als dat niet zo is, dan zullen deze slakken als IBC-bouwstof moeten worden beschouwd en zal met de eisen voor IBC bouwstoffen rekening moeten worden gehouden.

⁷ Zie paragrafen 3.3.3 en 3.4.3 van bijlage 2 van de NRD.

⁸ Zorgplicht van artikel 29, tweede lid, Bbk.

⁹ De afkorting IBC komt van de isolatie-, beheers- en controlemaatregelen.

¹⁰ Rapport van 31 maart 2011.

¹¹ Rapport van 9 augustus 2011.

Beperkingen

Als sprake is van IBC-bouwstoffen, dan leidt dat mogelijk tot beperkingen. Op grond van artikel 30, tweede lid, van het Bbk is het verboden IBC-bouwstoffen in oppervlaktewater toe te passen. Geef aan hoe hiermee wordt omgegaan, bijvoorbeeld door op de toekomstige situatie te anticiperen.

Daarnaast geldt dat IBC-bouwstoffen alleen mogen worden toegepast met isolatie-, beheers-, en controlemaatregelen. Laat zien om welke maatregelen het hier gaat.

3.3 Vorming voorkeursalternatief en varianten

Om te komen tot een voorkeursalternatief zijn op een aantal aspecten verschillende opties beschouwd. Bijlage 1 van de NRD beschrijft dat is gekeken naar varianten in:

- lichterlocaties;
- combinaties van lichterlocaties met verschillende kadelengtes;
- ontmanteling van het baggerdepot.

Combinaties van lichterlocaties met verschillende kadelengtes

Bijlage 1 van de NRD beschrijft dat voor de 'combinaties lichterlocaties met verschillende kadelengtes' drie varianten zijn onderzocht: de huidige locatie met minimale kadelengte, een middenvariant met medium kadelengte en een oostelijke variant met maximale kadelengte. Onderzoek laat zien dat de oostelijke variant de veiligste optie is vanwege de afstand tot de vaargeul naar de sluis. Deze locatie voldoet niet volledig aan 'vlot en veilig'¹², maar leidt tot minder aanvullende beheersmaatregelen dan de andere locaties. De oostelijke variant betekent wel dat de aanleg van een nieuwe kade bij Tata Steel nodig is om dit bedrijf bereikbaar te houden voor binnenvaartschepen.¹³

Gebruik staalslakken

Er is voor gekozen om staalslakken van Tata Steel te gebruiken voor het vullen van het depot. Bijlage 2 van de NRD beschrijft dat hiervoor vier varianten zijn onderzocht:

- A: baggerspecie en staalslakken volledig hergebruiken;
- B1: baggerspecie deels verwijderen en staalslakken volledig hergebruiken;
- B2: baggerspecie volledig verwijderen en staalslakken volledig hergebruiken;
- C: baggerspecie volledig verwijderen en staalslakken volledig verwijderen.

Het onderzoek laat zien dat verwijdering van de baggerspecie het meest duurzaam is, en dat de ontmanteling van het baggerdepot plaatsvindt zoals voorgenomen.¹⁴

Onderbouwing afweging varianten

Laat in het MER zien welke varianten met minder negatieve gevolgen of juist kansen voor de leefomgeving zijn beschouwd bij de vorming van het voorkeursalternatief en waarom deze

¹² Verkeerskundige en ontwerppuitlegspunten waaraan vaarwegen moeten voldoen volgens de Richtlijnen Vaarwegen 2017 (Rijkswaterstaat).

¹³ Zie Bijlage 1 van de NRD, blz. 3.

¹⁴ Zie ook paragraaf 3.4 van dit advies.

zijn afgefallen. Zo wordt duidelijk hoe het milieubelang hierbij is meegewogen.¹⁵ De Commissie adviseert ook in te gaan op de volgende aspecten:

- **Ontsluiting bedrijventerrein**

Aan- en afvoer van materiaal moet zoveel mogelijk over het water plaatsvinden.¹⁶ Ook wordt het terrein ontsloten over de weg via het bedrijfsterrein van Tata Steel. Laat zien welke routes voor aanvoer over de weg zijn overwogen.

- **Inrichting van het bedrijventerrein en de kades**

Het projectgebied is opgedeeld in drie delen met verschillende maximale terreinbelasting:

- Tot 20 meter achter de heavy-dutykade is de maximale belasting 300 kPa¹⁷,
- Het zuidelijke deel van het terrein geldt een maximale belasting van 185 kPa,
- Het noordelijke deel van het terrein heeft een maximale belasting van 30 kPa.

Ook beschrijft de NRD dat drie typen kades (standaard, heavy-duty en binnenvaart) zijn voorzien. Laat zien welke indelingen zijn overwogen en afgefallen, waarom voor deze indeling is gekozen en hoe het milieubelang daarin is meegewogen.

- **Andere activiteiten**

Uit paragrafen 2.3 en 3.2 van de NRD blijkt dat ook een andere invulling van het bedrijventerrein dan voor het faciliteren van de bouw van windparken op zee (op- en overslag van materiaal) mogelijk is. Geef aan of het doel is om een bedrijventerrein uitsluitend voor de bouw en onderhoud van windturbineparken op zee te maken, of eerder een multifunctioneel bedrijventerrein. Ga in het laatste geval in op welke activiteiten dan kunnen plaatsvinden, zodat daarvan de effecten in beeld kunnen worden gebracht. Neem dan ook een gevoeligheidsanalyse op die beschrijft welke activiteiten mogelijk zijn binnen de beschikbare milieugebruiksruimte (luchtkwaliteit, geluid en stof). Houd hierbij ook rekening met de niet-benutte vergunningruimte in het IJmondgebied.¹⁸

3.4 Referentie

Om de milieueffecten van een project in beeld te brengen, worden deze in het MER afgezet tegen de referentiesituatie. Dit is de opstelsom van de bestaande toestand van het milieu in het studiegebied met de te verwachten milieutoestand als gevolg van de autonome ontwikkeling. Onder 'autonome ontwikkeling' wordt verstaan: de toekomstige ontwikkeling van het milieu, zonder dat de voorgenomen activiteit of één van de alternatieven wordt gerealiseerd. Het gaat hierbij om ontwikkelingen van de huidige activiteiten in het studiegebied en om nieuwe activiteiten waarover al is besloten.

De NRD noemt de ontmanteling van het depot en de verwijdering van de baggerspecie terecht als autonome ontwikkeling, en daarmee als onderdeel van de referentiesituatie.¹⁹ De Commissie heeft van het bevoegd gezag immers begrepen dat hierover al definitieve besluitvorming heeft plaatsgevonden in de vorm van een ontmantelingsvergunning.

Woningen Kustplaats IJmuiden

Paragraaf 3.2 van de NRD beschrijft dat over de woningbouwlocatie Kustplaats IJmuiden aan Zee (360 woningen) nog geen definitieve besluitvorming heeft plaatsgevonden. Om inzicht te geven in de mogelijke knelpunten die voor de woningbouw ontstaan als gevolg van het

¹⁵ Ook de gemeente Beverwijk vraagt hiervoor aandacht in haar zienswijze.

¹⁶ Zie de NRD, blz. 18.

¹⁷ kPa staat voor kilo Pascal en is een standaardmaat om druk of belasting op een oppervlak aan te geven.

¹⁸ De NRD wijst erop dat in de huidige situatie niet alle vergunningen volledig worden benut.

¹⁹ Zie de NRD, blz. 11.

project, wordt in het MER een gevoeligheidsanalyse opgenomen die dit op kwalitatieve wijze inschat en onderzoekt of eventuele knelpunten met maatregelen kunnen worden opgelost.

3.5 Verplaatsing lichterlocatie naar Averijhaven ook meenemen

De voorgenomen verplaatsing van de bestaande lichterlocatie naar de Averijhaven is volgens de Commissie geen autonome ontwikkeling. Weliswaar is het bestemmingsplan al aangepast om dit mogelijk te maken, maar er is nog geen vergunning voor verleend. Nu over de verplaatsing van de lichterlocatie naar de Averijhaven nog geen definitieve besluitvorming heeft plaatsgevonden, is in die zin geen sprake van een autonome ontwikkeling. Wel noemt de NRD de verplaatsing als terugvaloptie als het project niet doorgaat.²⁰ De Commissie begrijpt dat het wenselijk is om de milieueffecten van het project ook af te zetten tegen deze terugvaloptie. De NRD noemt dit het nul-alternatief, maar geeft daarbij aan dat geen sprake is van een alternatief omdat het niet voorziet in de aanleg van een bedrijventerrein.²¹

4 Bestaande milieusituatie en milieugevolgen

4.1 Algemeen

De milieueffecten van het project en mogelijke varianten daarop moeten in het MER helder worden beschreven en worden vergeleken met de referentiesituatie. Neem de gevolgen van de bouwfase op in een afzonderlijk hoofdstuk. Beschrijf hiervoor de beoogde werkwijze van de aanleg en ga op basis hiervan in op de effecten die kunnen optreden. Denk hierbij aan lozing van restwater tijdens het vullen van het depot met staalslakken, geluid en trillingen (ook onder water), vertroebeling en archeologie.

In onderstaand hoofdstuk worden voor de beoordeling van milieueffecten, in aanvulling op de informatie in de NRD, nog enkele aandachtspunten gegeven.

Paragraaf 3.2 van de NRD beschrijft dat voor het MER eerst in beeld wordt gebracht wat de nog beschikbare milieuruimte is. De Commissie wijst er op dat het inpasbaar zijn binnen vergunde waarden geen argument mag zijn om onderzoek naar mogelijk verdere reductie van milieueffecten achterwege te laten.

4.2 Bodem en water

Werk uit zoals in de NRD is beschreven voor water en de kwaliteit van de vrijkomende waterbodem.

Maak daarnaast met behulp van dwarsprofielen inzichtelijk of en hoe het onderwatertalud vanaf de kade tot aan de lichterlocatie zal worden vormgegeven. Geef ook aan of hier nog waterbodembescherming wordt aangebracht.

²⁰ Zie de NRD, blz. 14.

²¹ Idem.

4.3 Verkeer

Wegverkeer

De NRD beschrijft dat de ontsluiting van het bedrijventerrein over de weg via het terrein van Tata Steel plaatsvindt.²² De Commissie heeft van het bevoegd gezag begrepen dat het transport van windturbineonderdelen en in de aanlegfase uitsluitend via het water plaatsvindt. Maak duidelijk om welke en hoeveel transporten over de weg het gaat. Geef op een kaart de beoogde rijroute (en eventuele alternatieven) vanaf het projectgebied naar de openbare weg aan en de eventuele infrastructurele aanpassingen die vereist zijn. Beschrijf ook mogelijke maatregelen om effecten van deze transporten op de omgeving zoveel mogelijk te voorkomen. Ga hierbij ook in op de kansen en effecten van dit wegvervoer naar de binnenvaart (modal shift).

Scheepvaartverkeer

De verplaatsing van de lichterlocatie was voorwaarde bij de bouw van de nieuwe zeetoegang IJmond, omdat dan tweerichtingsverkeer over de vaargeul mogelijk is. Maak in het MER duidelijk dat de nu voorgestelde oplossing voldoet aan de eerder gestelde eisen.

De huidige aanlegsteiger verdwijnt en er komt een nieuwe kade voor Tata Steel in het verlengde van de binnenvaartkade voor de Energiehaven. Wanneer er zeeschepen laden of lossen bij de Energiehaven en Tata Steel en er tegelijk wordt gelichter, zal het voor binnenvaart moeilijk zijn om naar de binnenvaartkade te manoeuvreren. Maak in het MER, toetsend aan de Richtlijnen Vaarwegen 2017, inzichtelijk of en hoe dat mogelijk is.

4.4 Natuur

4.4.1 Gebiedsbescherming

Beschrijf de mogelijke invloed van het project op beschermde natuurgebieden, zoals Natura 2000-gebieden en het Natuur Netwerk Nederland (NNN). Maak onderscheid tussen de verschillende gebieden en geef hiervan de status aan. Geef per gebied de begrenzingen van het gebied aan op kaart, inclusief een duidelijk beeld van de ligging van het plangebied ten opzichte van de beschermde gebieden.

Natura 2000-gebieden

Geef voor de in de NRD genoemde omliggende Natura 2000-gebieden Noord-Hollands Duinreservaat en Kennemerland-Zuid:

- de instandhoudingsdoelstellingen voor de verschillende soorten en habitats en of sprake is van een behoud- of verbeterdoelstelling;
- de actuele en verwachte oppervlakte en kwaliteit van habitattypen en leefgebieden voor soorten;
- de actuele en verwachte populatieomvang van soorten aan de hand van meerjarige trends.

Onderzoek of er gevolgen voor de Natura 2000-gebieden zijn ten opzichte van de huidige, feitelijke, legale situatie. Omdat significante effecten op voorhand niet zijn uit te sluiten, beschrijft de NRD dat een Passende beoordeling wordt opgesteld. Neem deze als duidelijk herkenbare bijlage op in het MER, zodat alle milieu-informatie over het project bij elkaar is

²² Zie de NRD, blz. 17.

gebracht. Onderzoek in de Passende beoordeling of de zekerheid kan worden verkregen dat het project de natuurlijke kenmerken van de gebieden niet aantast. In de Passende beoordeling mogen bij deze beoordeling mitigerende maatregelen worden meegenomen. Uit de wetgeving volgt dat een project of plan alleen doorgang kan vinden als de zekerheid wordt verkregen dat de natuurlijke kenmerken niet worden aangetast, of de zogenaamde ADC-toets met succes wordt doorlopen.

De NRD beschrijft dat mogelijk een toename van stikstofdepositie plaatsvindt als gevolg van het project. Breng met behulp van AERIUS de additionele stikstofdepositie per Natura 2000-gebied in beeld (inclusief effecten in de aanleg, als gevolg van vervoersbewegingen, waaronder op het laatste deel van de vaarroute en afgemeerde schepen, en in de operationele fase). Laat zien in hoeverre mitigerende maatregelen, zoals het gebruik van elektrisch materieel, de toename kunnen voorkomen. Als gebruik wordt gemaakt van intern of extern salderen, maak dan inzichtelijk hoe dit past binnen de dan geldende provinciale regels hierover.²³

Natuurnetwerk Nederland (NNN)

Ga na of het project in de aanleg- of gebruiksfase gevolgen kan hebben, bijvoorbeeld als gevolg van een toename van stikstofdepositie, voor de wezenlijke kenmerken en waarden van het NNN. Voor het NNN geldt provinciaal beleid. Geef aan hoe het NNN provinciaal is uitgewerkt en of het voornemen hierin past. Beschrijf mogelijke of nodige mitigerende of compenserende maatregelen om negatieve effecten te voorkomen of te verminderen.

4.4.2 Soortbescherming

Beschrijf de gevolgen voor de beschermde soorten in de aanlegfase en eindfase indien mogelijk kwantitatief. Ga na of verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming overtreden kunnen worden, en wat de gevolgen kunnen zijn voor de staat van instandhouding. Besteed ook aandacht aan de eventuele vissen die in de Averijhaven aanwezig zijn en door het dempen van de haven geraakt zullen worden. Ga ook in op de effecten van geluid en trillingen bij de aanleg op het onderwaterleven. Beschrijf mogelijke of nodige mitigerende maatregelen om negatieve effecten te voorkomen of te verminderen.

4.5 Woon- en leefomgeving

Ga bij de effectbeschrijving ook uit van de mogelijke andere activiteiten²⁴ dan op- en overslag van materiaal die op het terrein kunnen plaatsvinden.

4.5.1 Lucht

Emissies naar de lucht

- Beschrijf welke stoffen mogelijk geëmitteerd worden vanaf het bedrijventerrein.
- Geef de bandbreedtes aan van verwachte relevante emissies en de effecten die daarmee gepaard gaan. Geef daarbij zowel maximale emissies als realistische emissies onder

²³ Bij de publicatie was dit het Besluit van Gedeputeerde Staten van Noord-Holland van 6 december 2019, kenmerk nr. 1324640/1324641, tot vaststelling van de Beleidsregel intern en extern salderen Noord-Holland. Daaruit blijkt dat het uitgangspunt is dat uitsluitend gesaldeerd mag worden met feitelijk gerealiseerde capaciteit, tenzij er redenen zijn om hiervan gemotiveerd af te wijken.

²⁴ Zie paragraaf 3.2 van dit advies.

normale bedrijfsomstandigheden, vermeld of het uurgemiddelde, daggemiddelde of jaargemiddelde waarden betreft. Maak een inschatting van de totale jaarvracht aan emissies. Onderbouw de herkomst van de getallen (metingen, schattingen, berekeningen).

- Geef aan wat de effecten zijn van maatregelen die worden getroffen om de emissies naar de omgeving zoveel mogelijk te beperken.

Luchtkwaliteit (immissie)

- Breng de bijdrage in beeld ten aanzien van de in de Wet milieubeheer opgenomen stoffen, ook onder de grenswaarden.
- Presenteer de resultaten middels verschilcontourkaarten en geef de ligging van woningen en andere gevoelige objecten aan.
- Geef in het MER aan hoeveel omwonenden (uitgesplitst naar locatie) worden blootgesteld aan fijnstofconcentraties boven de WHO²⁵- en GGD²⁶-advieswaarden.²⁷
- Maak gebruik van modelberekeningen die voldoen aan de Regeling beoordeling luchtkwaliteit (2007). Beschrijf de gehanteerde modeluitgangspunten. Het toetsingskader wordt gevormd door de milieukwaliteitseisen uit de Wet milieubeheer.

4.5.2 Geluid en trillingen

De NRD beschrijft dat in het MER bouwlawaai, industrielawaai, wegverkeerslawaai en scheepvaartlawaai kwantitatief worden beschreven en beoordeeld. Werk uit zoals in de NRD beschreven.

Industrielawaai

Het westelijke deel van het terrein van de Energiehaven ligt – afgezien van de lichterlocatie – buiten het gezoneerde industrieterrein waar Tata Steel de maatgevende geluidbron is. Geef aan of het gehele terrein onderdeel van het gezoneerde industrieterrein wordt en laat op kaart de huidige en toekomstige situatie zien. Als dat het geval is, onderzoek dan:

- de geluidbelasting (L_A,L_t) op de zonegrens dan wel in de MTG-punten²⁸ bij woningen binnen de zone ten gevolge van de activiteiten in de Energiehaven.
- of de benodigde geluidruimte past binnen de reservering voor dit kavel.²⁹

Ga daarbij uit van een *worst case* situatie met de meest luidruchtige activiteiten en geef aan welke reducties mogelijk (en eventueel nodig) zijn om de geluidbelasting op de omgeving te beperken, bijvoorbeeld via stil(ler) materieel, een verstandige indeling van het terrein en locaties van activiteiten. Dit kan eventueel als variant worden uitgewerkt.

Als het westelijk deel van de Energiehaven buiten het gezoneerde industrieterrein komt te liggen, dan vindt geen toetsing op de zonegrens plaats maar op (relevante) woningen in de omgeving. De Commissie gaat ervanuit dat dit niet beoogd is, omdat daarmee structureel

²⁵ Wereldgezondheidsorganisatie (WHO).

²⁶ Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst (GGD).

²⁷ De WHO advieswaarde voor PM₁₀ is 20 µg/m³. De WHO advieswaarde voor PM_{2,5} is 10 µg/m³. De GGD adviseert dezelfde richtwaarden na te streven als de WHO. Bij toetsing adviseert de GGD om 31,2 µg/m³ jaargemiddeld te hanteren als toetsingswaarde wat volgens het RIVM overeenkomt met de wettelijke norm van 35 keer overschrijding van de etmaalnorm van 50 microgram.

²⁸ MTG staat voor maximaal toelaatbare geluidbelasting.

²⁹ Voor activiteiten buiten het gezoneerde industrieterrein is geen reservering in het zonebeheer opgenomen; dat kan betekenen dat de geluidruimte op de zonegrens voor alle activiteiten op het totale terrein onvoldoende is en mogelijk de geluidzone moet worden verruimd met bijbehorende aanpassingen van bestemmingsplannen. Wellicht is voor de lichterlocatie al geluidruimte gereserveerd.

beheer van de geluidruimte en toetsing van de cumulatieve geluidbelasting in de omgeving wordt losgelaten.

Geef een indicatieve prognose van de te verwachte maximale geluidniveaus op woningen in de omgeving (buiten het industrieterrein) alsmede inzicht in de (kans op) laagfrequente hinder.

Wegverkeers- en scheepvaartlawaai

Onderzoek de bijdrage van het zware wegverkeer aan de geluidbelasting op woningen in de omgeving, zowel ten gevolge van verkeer op het industrieterrein als – voor zover relevant – daarbuiten (ten gevolge van de verkeersaantrekkende werking). Beschouw ook de bijdrage aan de geluidbelasting van scheepvaartverkeer, waaronder nestgeluid van aangemeerde schepen.

Trillingshinder

Geef een kwalitatieve beschouwing van de kans op trillingshinder als gevolg van de bouwwerkzaamheden (zoals het heien van damwanden) en operationele activiteiten (*handeling* zware onderdelen windturbines).

4.5.3 Externe veiligheid

De NRD beschrijft dat zowel nautische veiligheid als risico's op calamiteiten met het vervoer van gevaarlijke stoffen die door de schepen worden vervoerd (externe veiligheid).

Beoordeel bij nautische veiligheid ook de binnenvaartroute naar Tata Steel.

Wat betreft externe veiligheid kan het voorkomen dat gelichterde zeeschepen met bijvoorbeeld fosfine zijn uitgestapt, en nog niet gasvrij zijn verklaard. Het gasvrij maken gebeurt dan in de open lucht. Dit middel levert reële risico's op, zoals in 2019 bleek bij het binnenvaartschip Fox, dat in Amsterdam had geladen. Beschrijf dit risico en betrek het bij de beoordeling van de externe-veiligheidsrisico's.

Onderdeel van het project is dat hoge windgevoelige bouwwerken op het bedrijventerrein worden geplaatst. Beschrijf in hoeverre deze bouwwerken externe veiligheidsrisico's met zich brengen. Als andere activiteiten dan op- en overslag van materiaal mogelijk worden gemaakt, geef dan aan of deze tot aanvullende risico's leiden.

De toegangsweg naar het bedrijventerrein loopt over het terrein van Tata Steel. Maak duidelijk wat dit betekent voor de externe veiligheid op deze weg. Beschrijf of dit een openbare weg wordt of dat deze slechts beperkt toegankelijk wordt.

4.6 Klimaat

4.6.1 Mitigatie

Beschrijf op hoofdlijnen of en zo ja hoe het plangebied over 30 jaar (2050) kan overschakelen op broeikasgasvrije energiebronnen. De oplossing hoeft niet per definitie te worden gevonden binnen de grenzen van een vergunning of het projectgebied.

Inventariseer daarbij specifiek de mogelijke meekoppelkansen, zowel vanuit het project richting de omgeving als omgekeerd. Enerzijds om geen kansen te laten liggen, anderzijds

omdat ingrepen of maatregelen die meerdere doelen dienen, een grotere slagingskans hebben.

Geef tot slot aan wat de CO₂-emissie en emissies van overige broeikasgassen zijn in totaliteit, van mogelijke installaties en van de verschillende transport/vervoerbewegingen.

4.6.2 Adaptatie

Beschrijf de adaptatiemaatregelen die worden genomen om de gevolgen van klimaatverandering voor het voornemen te mitigeren. Geef daarbij aan hoe is omgegaan met de leidende principes uit de Nationale adaptatiestrategie, te weten 'risicobeheersing en het strategisch omgaan met onzekerheden' en 'natuurlijke processen en ruimte geven'. Geef aan hoe invulling wordt gegeven aan gemeentelijk beleid.

Ga in het MER in op de mogelijkheden om synergie te bereiken tussen de mitigatie- en adaptatiemaatregelen. Geef aan in welke mate de mitigatie- en adaptatiemaatregelen 'noregret'-maatregelen zijn.

Ga in het MER in op welke mate het plan (bijvoorbeeld via ruimtebeslag) de uitvoering van mogelijk toekomstig noodzakelijke adaptatiemaatregelen (bijvoorbeeld waterberging) kan verhinderen of bemoeilijken.

4.7 Circulariteit

Beschrijf in het MER:

- wat de (positieve) milieueffecten zijn van het voornemen in relatie tot de reguliere bouwaanpak en hoe de alternatieven zich hierin onderscheiden;
- hoe ambities en doelstellingen zich verhouden tot de vastgelegde milieuprestatie van gebouwen (MPG) in het Bouwbesluit;
- in welke mate in de verschillende alternatieven sprake is van circulariteit in termen van de R-ladder.³⁰ Geef aan op welke bouwdelen dit betrekking heeft, wat de hoeveelheden gebruikte grondstoffen en materialen zijn en welke materialen niet hernieuwbaar en herbruikbaar zijn;
- op welke wijze het hergebruik in de toekomst wordt gemonitord.

4.8 Landschap, cultuurhistorie en archeologie

Werk uit zoals in de NRD is beschreven. Ga ook expliciet in op het feit dat een significante aanpassing van de bestaande kade plaatsvindt, die in de eindsituatie tot een ander ruimtegebruik (water/land) leidt.

Daarnaast merkt de Commissie op dat het forteiland IJmuiden onderdeel is van de Stelling van Amsterdam, dat op de UNESCO werelderfgoedlijst is geplaatst. Laat zien wat het project (en dan vooral de hoge kranen en turbines³¹) betekent voor de beleving van het forteiland en in hoeverre de beschermde status beperkingen voor het project oplevert.

Het archeologisch onderzoek uit 2015 voor het Bestemmingsplan Averijhaven gaf de volgende aanbeveling: "Bij bodemoerende ingrepen dieper dan -18,90 m NAP wordt geadviseerd met behulp van enkele mechanische boringen de intactheid van de top van de

³⁰ Circulaire economie: Innovatie meten in de keten, Planbureau voor de Leefomgeving, Den Haag, 2016.

³¹ Zie figuur 2 van dit advies.

pleistocene afzettingen vast te stellen".³² Bij de aanleg van de kade is dit waarschijnlijk het geval. Laat in het MER zien in hoeverre de top van deze afzettingen nog intact zijn en in hoeverre archeologische maatregelen noodzakelijk zijn.

Figuur 2: Impressie van het nieuwe bedrijventerrein (Bron: Wind Energy Magazine, april 2020)

Samenvatting van het MER

De samenvatting is het deel van het MER dat vooral wordt gelezen door besluitvormers en insprekers en het verdient daarom bijzondere aandacht. Het moet als zelfstandig document leesbaar zijn en een goede afspiegeling zijn van de inhoud van het MER. Daarbij moeten de belangrijkste zaken zijn weergegeven, zoals:

- de voorgenomen activiteit en de alternatieven daarvoor;
- de belangrijkste effecten voor het milieu bij het uitvoeren van de voorgenomen activiteit en de alternatieven, de onzekerheden en leemten in kennis die daarbij aan de orde zijn;
- de vergelijking van de alternatieven en de argumenten voor de selectie van het voorkeursalternatief.

³² Archeologisch vooronderzoek ten behoeve van de ontmanteling van het baggerdepot Averijhaven te IJmuiden, gemeente Velsen, Ruimtelijk advies op basis van archeologisch bureauonderzoek, Vestigia, 2015, blz. 5.

BIJLAGE 1: Projectgegevens

Advies van de Commissie over het op te stellen MER

De Commissie bestaat uit een werkgroep van deskundigen. Deze werkgroep geeft aan welke onderwerpen naar zijn mening moeten worden behandeld in het MER en met welke diepgang. Om zich goed op de hoogte te stellen van de situatie heeft de werkgroep het gebied bezocht waar milieugevolgen kunnen optreden. Meer informatie over de [Commissie](#) en over haar [werkwijze](#) vindt u op onze website.

Samenstelling van de werkgroep

Bij dit project bestaat de werkgroep uit:

ir. Peter van der Boom MA
mr.dr.s. Gijs Hoevenaars (secretaris)
ing. Gert Schouwstra BPM
ir. Kees Slingerland (voorzitter)
drs. Frank Wijnants

Besluit waarvoor dit milieueffectrapport wordt opgesteld

Bestemmingsplan.

Waarom wordt hiervoor een milieueffectrapport opgesteld?

Voor activiteiten die grote milieugevolgen kunnen hebben, kan in Nederland een MER vereist zijn. De bijlagen C en D bij het Besluit milieueffectrapportage geven aan om welke [activiteiten](#) het gaat. Voor deze procedure gaat het in ieder geval om de activiteit C4 (aanleg van een haven voor schepen van meer dan 1350 ton), D11.3 (aanleg van een industrieterrein) en D18.3 (oprichting/wijziging van een inrichting bestemd voor het storten van slib/baggerspecie, of in diepe ondergrond brengen van niet-gevaarlijke afvalstoffen). Een MER is ook nodig omdat effecten op Natura 2000-gebieden optreden die in een Passende beoordeling moeten worden beschreven. Daarom wordt een gecombineerd plan-/project-MER opgesteld.

Bevoegd gezag besluit

Gemeente Velsen.

Formeel initiatiefnemer besluit

Gemeente Velsen.

Heeft de Commissie ook zienswijzen en adviezen bij haar advies betrokken?

De Commissie heeft de zienswijze gelezen die het bevoegd gezag tot en met 11 juni 2020 heeft toegestuurd. Ze heeft ze in haar advies verwerkt, voor zover relevant voor het MER.

Waar vind ik de stukken die de Commissie heeft gebruikt?

U vindt de projectstukken die bij het advies zijn gebruikt, door op www.commissierner.nl projectnummer [3466](#) in te vullen in het zoekvak.

Commissie voor de milieueffectrapportage
A. v. Schendelstraat 760
3511 MK Utrecht

t 030-2347666
e mer@eia.nl
w commissiemer.nl

